

Strategi for fjernbanen 2021-2050 – en skitse

Præsenteret for Folketingets Transportudvalg
26. januar 2021

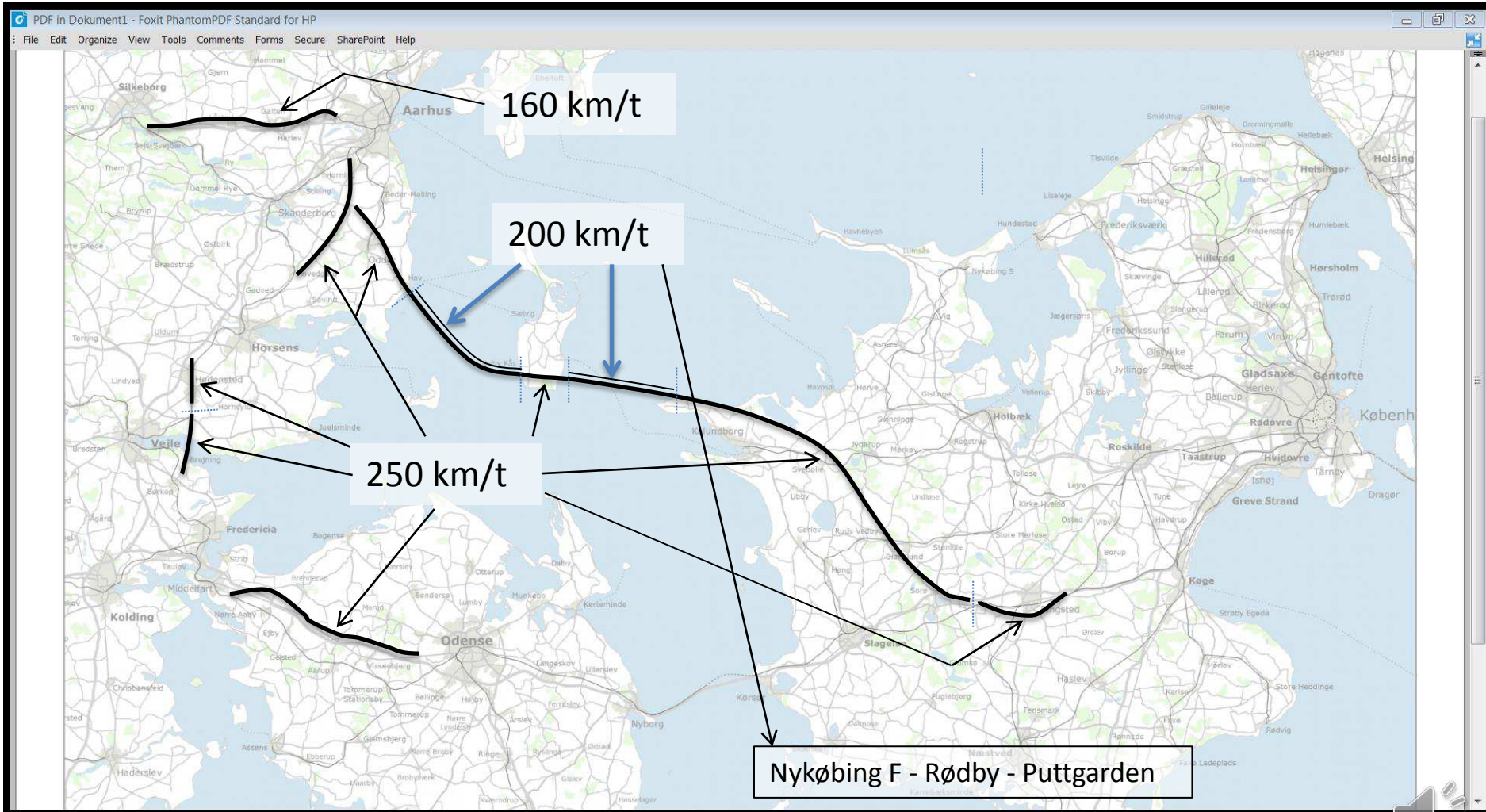
Poul Brandt Jensen, civilingeniør, HD

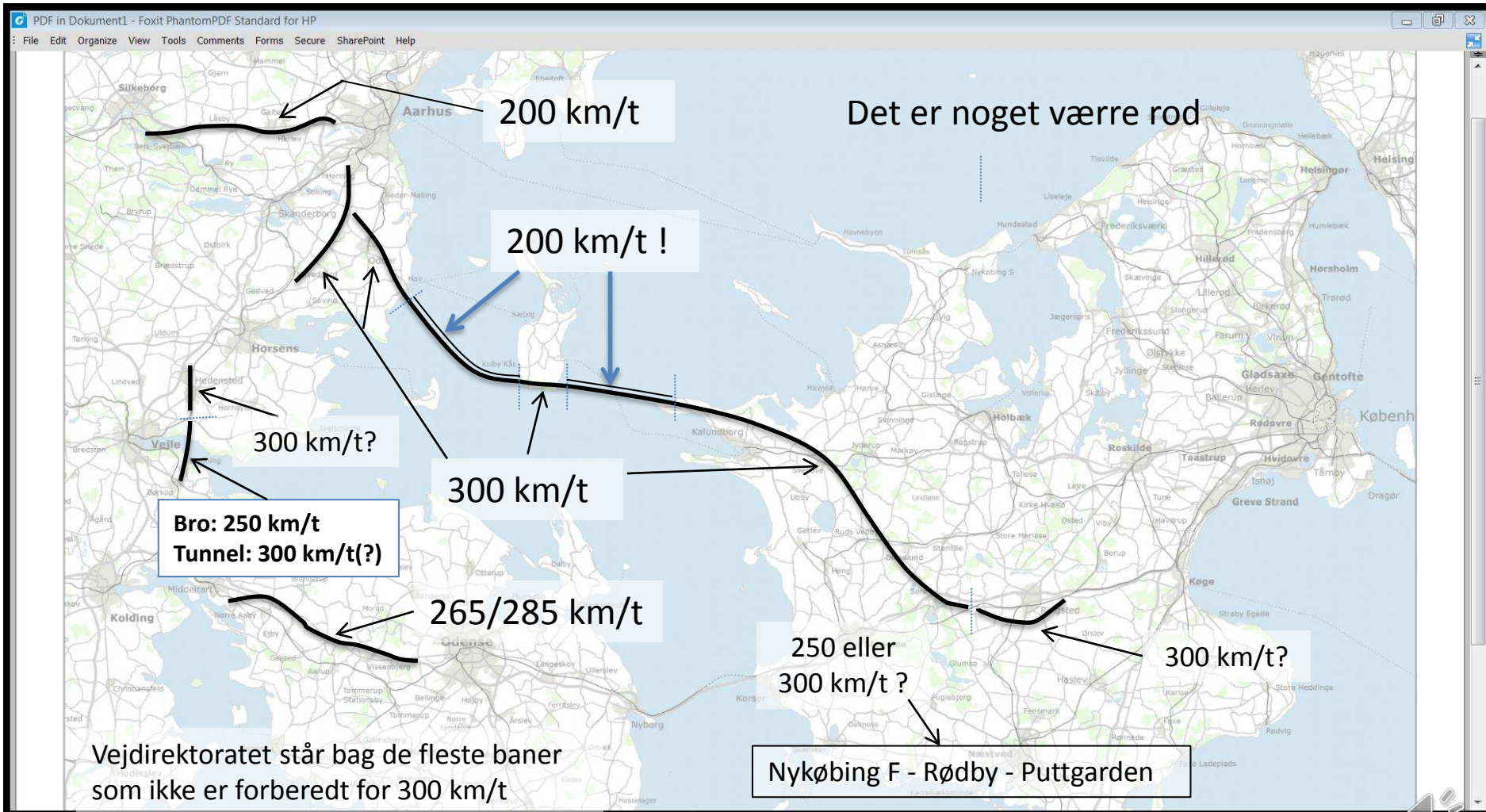
Virkeligheden i dag

- Ingen højhastighedsstrategi – kaos hersker
- Beskeden meromkostning ved 300 km/t frem for 250 km/t
  - Baneanlæg +8%
  - Togmateriel +8%
- Mulige rejsetidsmål ved 300 km/t
  - København-Odense-Aarhus – 2x45 minutter
  - København-Aarhus via Kattegat – 55 minutter

Planlagte nye baner - driftshastighed

Maksimal mulig fremtidig opgraderingshastighed

300 km/t i stedet for 250 km/t

- Hvad vil det koste, hvis vi ikke bare forbereder, men straks anlægger alle nye Togfond-baner for 300 km/t?
- **Meromkostning**
- Baneanlæg : 175 mio. kr./km. *) kontra 162 mio. kr./km. *) +8%**)
- Togmateriel: 300 km/t i stedet for 250 km/t +8% ***)

*) inkl. 50% NAB.

**) EU-rapport: 4,6% - Svenske Trafikverket: 9%

***) 5% for tog, +3% (TCO) for ekstra acceleration pga. relativt korte 300 km/t banestykker i Danmark.

300 km/t i stedet for 250 km/t

- **Meromkostning**

- Baneanlæg : 175 mio. kr./km. kontra 162 mio. kr./km. +8%
- Togmateriel: 300 km/t i stedet for 250 km/t +8%

- **Gevinst**

- Hastighed: 300 km/t i stedet for 250 km/t +20%

300 km/t i stedet for 250 km/t

- **Meromkostning**

- Baneanlæg : 175 mio. kr./km. kontra 162 mio. kr./km. +8%
- Togmateriel: 300 km/t i stedet for 250 km/t +8%

- **Gevinst**

- Hastighed: 300 km/t i stedet for 250 km/t +20%
- Passagertal: 45 minutter i stedet for 1 time +43-75% *)

*) Baseret på erfaret elasticitet 1,7-3: TGV i Frankrig, Storebæltsforbindelsen og Stockholm-Sundsvall

300 km/t i stedet for 250 km/t

- **Meromkostning**

- Baneanlæg : 175 mio. kr./km. kontra 162 mio. kr./km. +8%
- Togmateriel: 300 km/t i stedet for 250 km/t +8%

- **Gevinst**

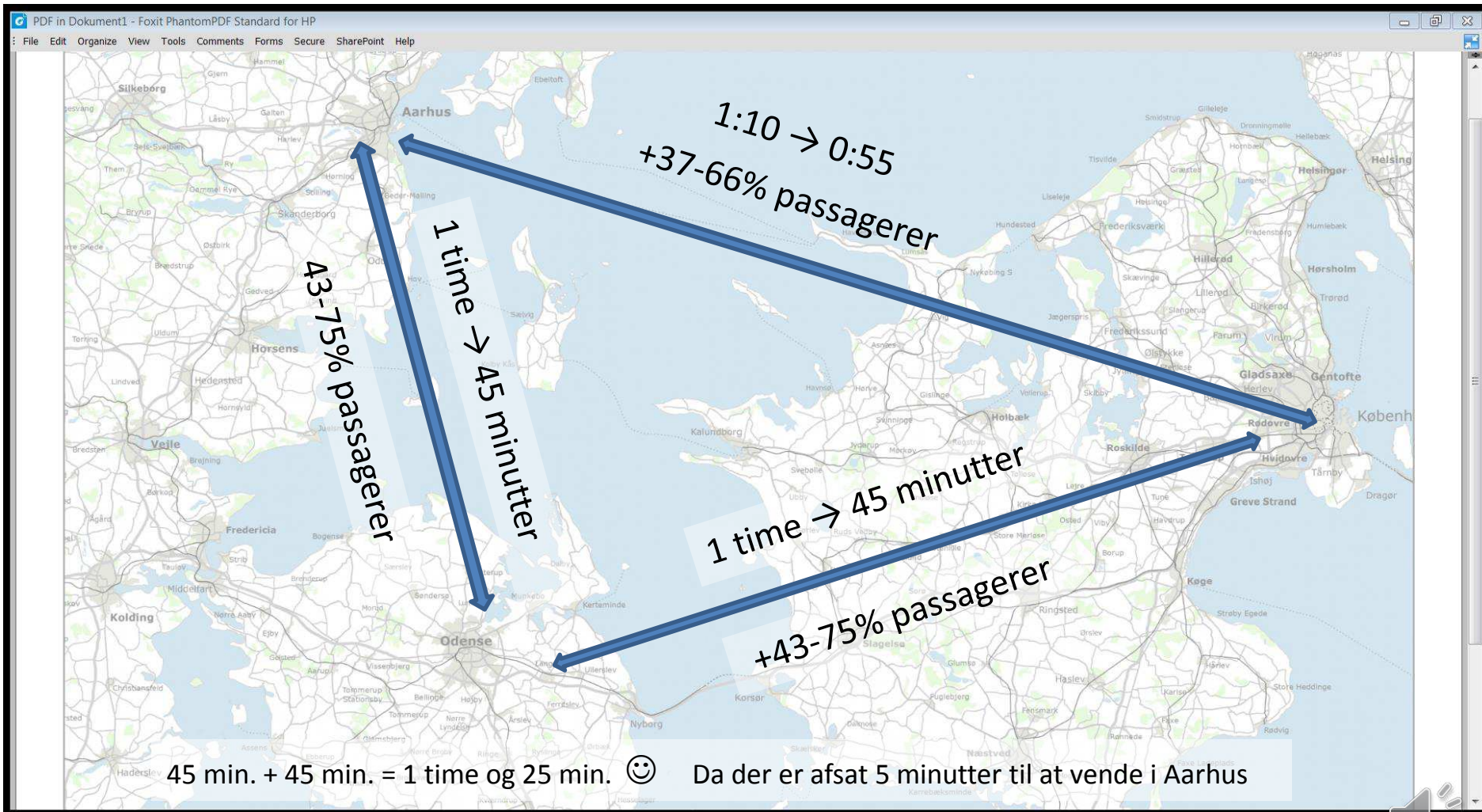
- Hastighed: 300 km/t i stedet for 250 km/t +20%
- Passagertal: 45 minutter i stedet for 1 time +43-75%

Det er ikke bare grønt, det er en god forretning 😊

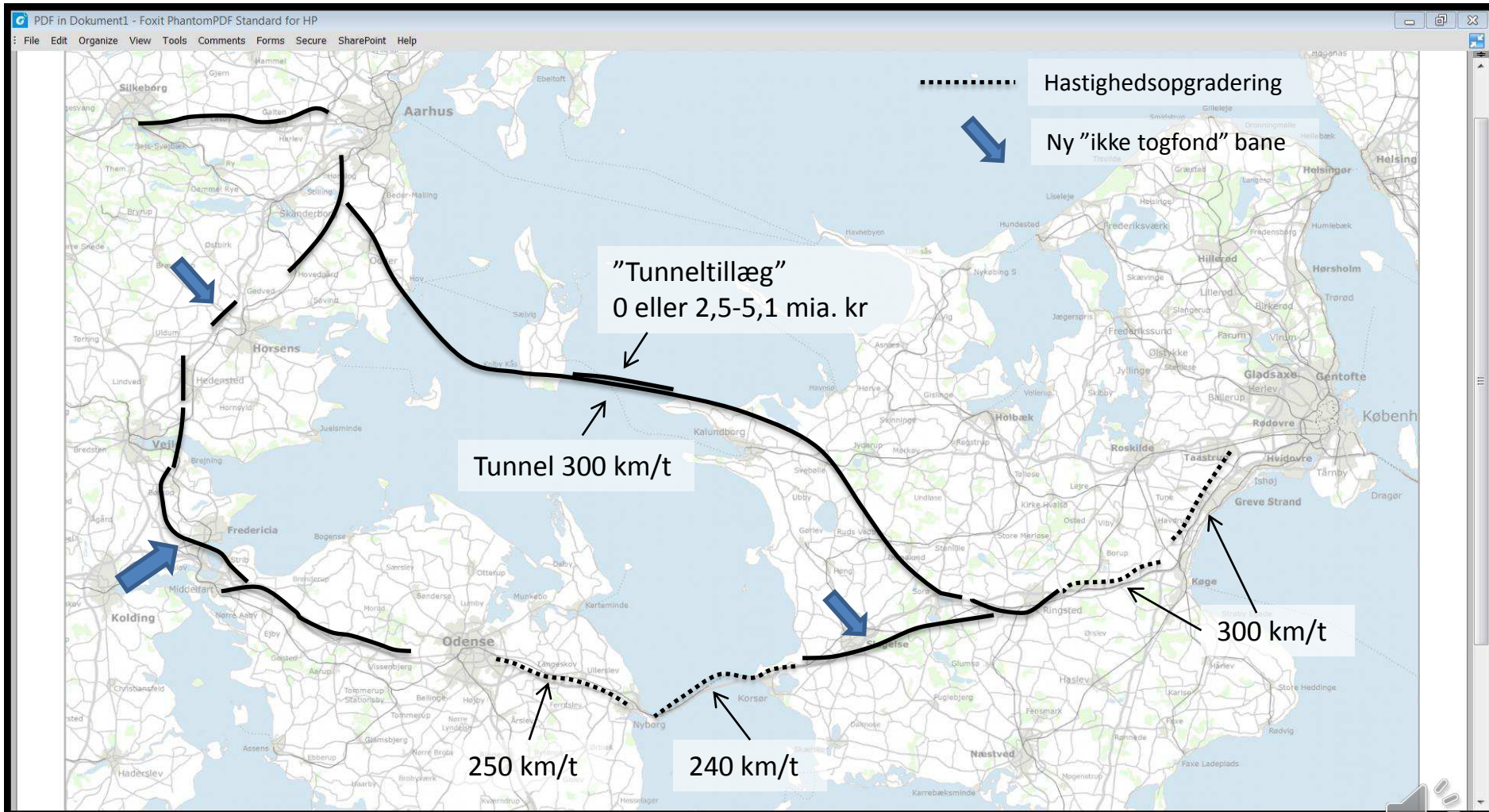

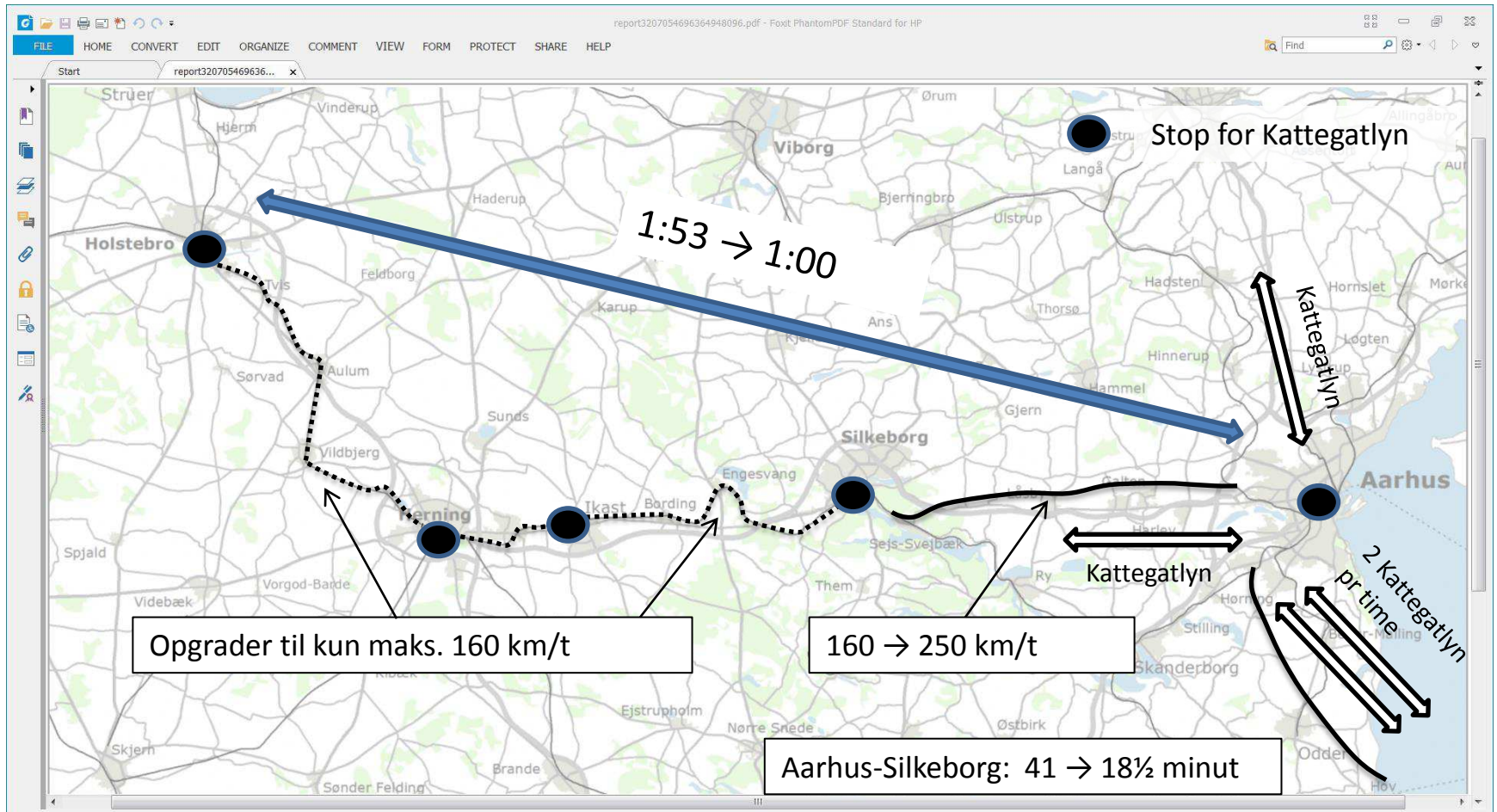
Rejsetidsmål når alle nye baner anlægges for 300 km/t m.m.

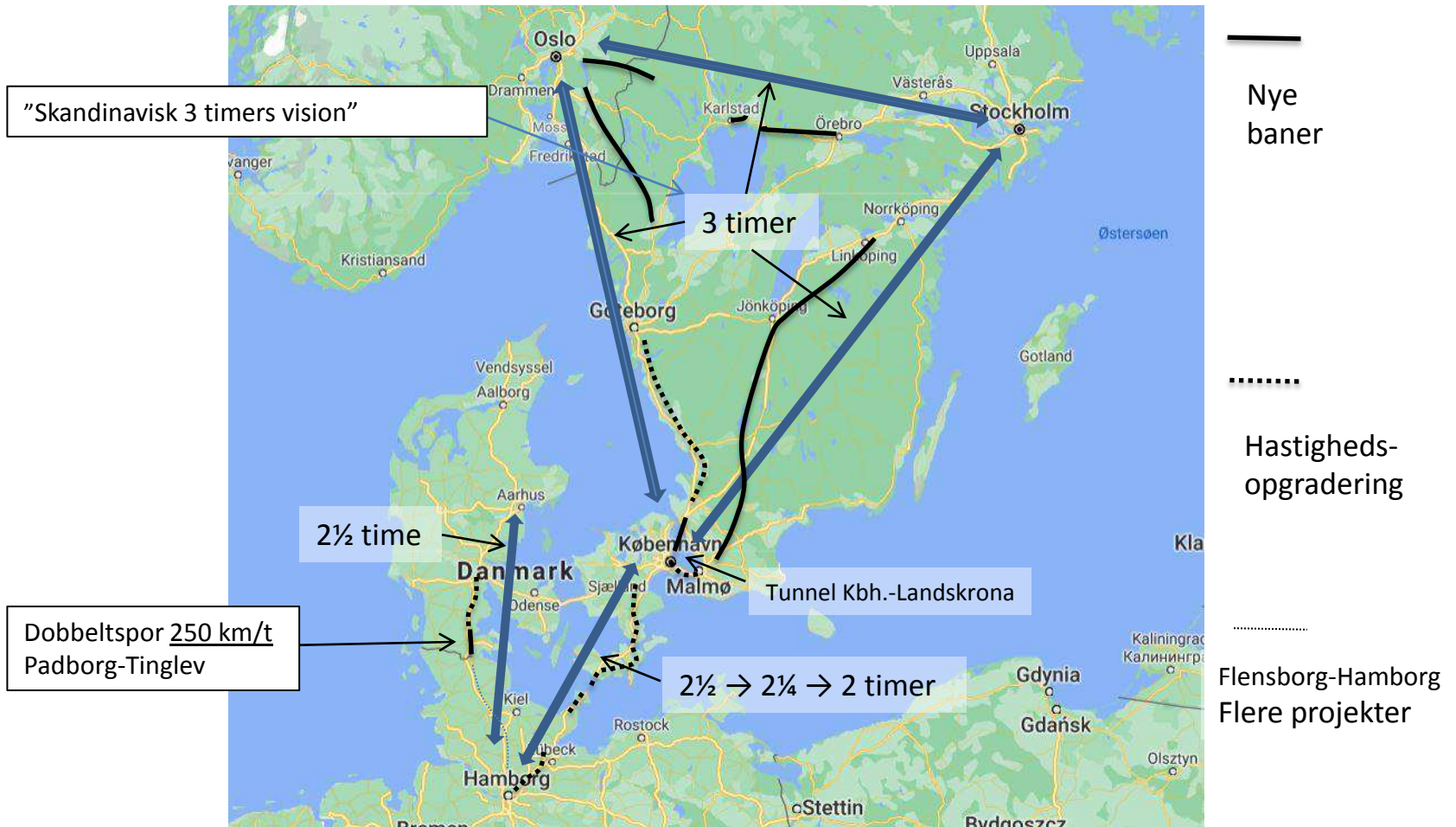
Hvad skal der til for at nå målene?

Aarhus-Holstebro på 1 time

Internationale forbindelser

Meromkostninger ved anlæg for 300 km/t

- Togfond-banerne

• Omfartsbane ved Ringsted	15 km á 13 mio. kr.	0,2 mia. kr.
• Ny bane på Vestfyn	35 km á 13 mio. kr.	0,5 mia. kr.
• Vejle Fjord (Brejning-Løsning)	15 km á 13 mio. kr.	0,2 mia. kr.
• Hovedgård-Hasselager	22 km á 13 mio. kr.	0,3 mia. kr.
• I alt		<u>1,2 mia. kr.</u> inkl. 50% NAB

- Kattegatforbindelsen

- 2,5 mia. kr. inkl. 50% NAB + evt. tunnel tillæg

- Femernforbindelsen

- 1,55 mia. kr. NAB?

”To do” 2021, hvis målene skal nås billigst muligt

- Fastlæg normer og dermed pristillæg for anlæg ved 300 km/t (eller 320 km/t)
  - Estimeret tillæg for Togfondbanerne 1,2 mia. kr. inkl. 50% NAB
  - **Vurdering af samfundsøkonomien i at anvende Slab Track**
- Vælg 300 km/t sydlige omfartsbane ved Ringsted tilsluttet i Fjenneslev
- Vælg tunnel under Vejle Fjord og færdiggør VVM for tunnel ved 300 km/t
- Evt. en tillægs VVM for ny bane på Vestfyn anlagt for 300 km/t
  - Det samfundsøkonomisk korrekte, politisk acceptabelt?
  - VVM for 300 km/t på østlige halvdel er allerede foretaget
- Kommissorium for VVM for Kattegatforbindelsen skal kræve mindst én linjeføring og budget for 300 km/t hele vejen
- Nykøbing F – Rødby - Puttgarden anlægges straks for 300 km/t (eller 250 km/t)
  - Estimeret budget 1,55 mia. kr. (250 km/t 0,85 mia. kr.)
- Påbegynd en screening af hastighedsopgraderinger af fjernbanerne

Slab Track, Beton Spor

- **Vedligeholdelsesfri**
  - Færre sporspærringer
- **Støjreducerende**
- Ekstraomkostning 9%
- **Selvfinansierende** over 20-30 år pga. reduceret vedligehold
- Anvendes i Japan, England, Sverige (320 km/t) m.fl.
- DTU arbejder på billigere variant baseret på asfalt *)

*)

<https://ing.dk/artikel/nu-skal-ogsaa-asfaltes-under-togskinnerne-198414>

Spørgsmål

Detaljer kan findes i notatet "Strategi for fjernbanen 2021-2050 – en skitse",
21/1-2021, Poul Brandt Jensen
<https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/TRU/bilag/126/index.htm>

Ekstra slides

Alle projekter

År	Beskrivelse	Budget inkl 30/50% NAB	Kr./sparet minut/rejsende
	Reference : Ny bane på Vestfyn	4,5 mia. kr.	8
2029	Superlyn standser i Hobro.	0,6 mia. kr.	-
2035	København-Aarhus 55 minutter	Kattegatforbindelsen + 5,1-10,2 mia. kr.	4-8
2035	Ny station Odder Nord - Kattegatbanen	0,2-0,3 mia. kr.	-
2035	Ny bane Aarhus-Silkeborg 160 km/t	3,4 mia. kr.	4
2035	Aarhus-Holstebro 1 time. **)	Ny bane Aarhus-Silkeborg + 1,6 mia. kr.**)	8
2040	Odense-Aarhus 45 minutter.	Ny Lillebæltsbro 300 km/t + 3,4 mia. kr.	9
2040	Superlyn stop Erritsø, Vejen, Bramming	Ny Lillebæltsbro 300 km/t + 0,1 mia. kr.	-
2040	København-Odense 45 minutter.	9,2 mia. kr.	7
2045	Aarhus-Padborg-Hamborg 2½ time.	Dobbeltspor, Kolding-Padborg 200+ km/t, div. Tyskland	
2050	Odense-Esbjerg 55 minutter	Ny Lillebæltsbro 300 km/t + 2,2 mia. kr.	12
2050	Aarhus-Aalborg 55 minutter + ny station	4,5 mia. kr.	13
2050	København-Hamborg 2 timer.	Mange delprojekter i Danmark og Tyskland	(14)
2050	3 timer mellem de skandinaviske hovedstæder.	-	
2025-2050	Økonomisk fornuftige hastighedsopgraderinger til 200-250 km/t af fjernbanerne.		

Hastighedsopgradering af fjernbanerne

Analogt med hastighedsopgradering af regionalbanerne

- Fase 1 200 km/t
- DSB's Fremtidens Tog kan køre 200 km/t
- Nogle baner kan måske ligesom Ringsted-Odense billigt og hurtigt opgraderes til 200 km/t
  - Øresund-Ny Ellebjerg
  - København-Roskilde-Ringsted
  - Roskilde-Holbæk
  - Kolding-Padborg
  - Kolding-Esbjerg
  - Brejning – Vejle – Daugård (opgradering er måske ikke mulig, men det er aldrig undersøgt)
  - Omkring Horsens station (undersøgt i Togfonden)
  - Hovedgård-Skanderborg-Hasselager
- Fase 2 200-250 km/t
  - Malmø-Ny Ellebjerg
  - København-Roskilde-Ringsted
  - Kolding-Padborg
  - Ringsted-Nykøbing F
  - Kolding-Esbjerg
  - Aarhus-Aalborg

Kattegatforbindelsen mellem to stole

Rejsetid København-Aarhus

	Rejsetid	Δ reduktion	Udgift	Effektivitet
Timemodellen	1:55	0-ref.	0-reference	0-reference
Ny Lillebæltsbro 300 km/t	1:44	11 min.	10,6 mia. kr.	1,0 mia. kr./min.
Kbh.-Odense-Aarhus 2x 45	1:25	19 min.	12,6 mia. kr.	0,7 mia. kr./min. *)
Kattegat 200/250 km/t	1:10	15 min.	55 mia. kr	3,7 mia. kr./min.
Kattegat 300 km/t	0:55	15 min.	5,1-10,2 mia. kr.	0,4-0,8 mia. kr./min. **)

*) Der er kun anvendt de ca. $10+6 = 17$ minutter, som direkte hidrører fra investeringen på 12,6 mia. kr.

***) Der er kun anvendt de 11,9 minutter, som direkte hidrører fra investeringen på 5,1-10,2 mia. kr.

Timemodel ved 45 minutters køreplanstid og halvtimedrift

Superlyn - Køreplan halvtimesdrift

København afg. 00 30

Odense ank. 45 15

Odense afg. 47 17

Aarhus ank. 25 55

Aarhus afg. 30 00

Aalborg ank. 30 00

Aalborg afg. 00 30

Aarhus ank. 00 30

Aarhus afg. 05 35

Odense ank. 43 13

Odense afg. 45 15

København ank. 30 00